

Starten

kies kleur, dan kaart

Conventies & Systemen

Frans Borm en Marijke van der Pas

We wachten in de hal van het GAK-gebouw in Amsterdam. Een passerende bridger kijkt ons verrast aan. 'We komen voor Bauke Muller', leggen we uit. 'We gaan praten over starten.' Hij legt ons een probleem voor:

♠ H 4
♥ 6
♦ AB 7 4 3
♣ A 8 7 5 2

N
W O
Z

'Ik had deze hand. Bij allen kwetsbaar opende zuid 3♥. Iedereen paste en ik moest uit.'

Na rijp beraad proberen we ♣A.

'Mis', zegt hij. 'Zelf koos ik voor ♠H, maar dat was nog erger.'

Even later leggen we het geval aan Bauke Muller voor. Hij begint te analyseren.

'Noord heeft gepast. Die heeft dus minder dan een opening en niet al te veel troefsteun. Partner heeft dan een punt of tien en wat troeven tegen. Ik start niet met harten; dat is nadelig voor zijn troefbezit. Ik kies ook niet voor ♠H. Als partner een goede vijfkaart schoppen heeft, had hij die maar moeten bieden. Ik kom dus uit in een lage kleur.'

'Wij zijn ♣A gestart', suggereren we.

'Als je met een aas uitkomt, loop je het risico dat je een kleur in de dummy vrijspeelt', zegt Muller. 'Ik zou dus eerder ♦A kiezen, ♦B stopt die kleur dan nog. Maar het meest veel ik voor een kleine klaveren. De klaverenplaatjes van de tegenpartij zullen op tafel liggen en als ik onverwacht onder ♣A uitkom, is er een goede kans dat de leider mistast.'

Zo was het inderdaad. Het hele spel:

Z/Allen

♠ VB 7 2
♥ V 10
♦ H 9 8 5 2
♣ H 10

♠ H 4
♥ 6
♦ AB 7 4 3
♣ A 8 7 5 2

N
W O
Z

♠ 10 9 6 3
♥ AB 5
♦ V 6
♣ V 9 4 3

♠ A 8 5
♥ H 9 8 7 4 3 2
♦ 10
♣ B 6

Bij ♣2-start verwacht de leider eerder ♣V bij west dan ♣A. Hij zal ♣10 in dummy leggen en oost maakt ♣V. Daarna mist zuid nog min-

stens een slag in elke kleur: hij gaat down.

'Starten is meestal een kwestie van algemene regels toepassen', zegt Muller, 'maar je moet, zoals hier, steeds op een bijzondere situatie bedacht zijn.'

Algemene startregels

We willen weten welke algemene regels Muller hanteert.

'Het gaat vooral om de juiste kleur. Welke kaart je dan start, is een kwestie van afspraak. Tegen sans atout kom je uit met de kleur die de meeste toekomst biedt: meestal je eigen lange kleur, soms die van partner. Het biedverloop kan je keus beïnvloeden en plaatjes kunnen dat ook. Van ♠H8532 en ♥VB108 start ik tegen 3SA liever mijn stevige vierkaart harten dan mijn onzekere vijfkaart schoppen, tenzij de leider een sterke zeskaart heeft en wij snel vijf slagen moeten maken. Dan mik ik toch op het vrijspelen van de schoppen.'

'Uitkomen tegen troef is minder simpel. Er

TIP VAN BAUKE MULLER:

'Verhinder het speelplan van de leider.'

zijn vier strategieën', zegt Muller. 'Apart is de start met een singleton, nota bene je zwakste kleur. Topspelers komen bijna zonder bedenkingen met hun singleton uit, maar het is niet altijd goed.'

Muller schrijft drie westhanden op.

♠ B 6
♥ 8 5 2
♦ HV B
♣ V 9 8 4 3

♠ AV 9 6 4
♥ 8 5 2
♦ 7 3
♣ V 10 5

♠ B 6
♥ A 8 5 2
♦ V 10 7 3
♣ VB 9

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♠
pas	1SA	pas	2♥
pas	4♥	pas	pas
pas			

In het eerste voorbeeld start je met ♦H. In troefcontracten is het belangrijk de verliezers van de leider bloot te leggen en op te eten. De lange klaverenkleur vrijspelen is niet aan de orde; je vrije kaarten worden afgetroefd.'

'In het tweede geval kun je dus met klaveren starten. Toch is troefstart beter. De schoppenkleur van de leider levert geen slag op omdat je met een sterke vijfkaart achter de zijne zit. Door steeds troef te spelen als je aan slag bent, beperk je het aantal schoppenverliezers dat de leider in de dummy aftroeft.'

'Bij de derde hand heb je een vierkaart troef tegen. Nu probeer je de druk op de troeven van de leider op te voeren door je lange kleur vrij te spelen. Elk troefje dat de leider of de dummy aan je ruitenkleur moet besteden, maakt je eigen vierkaart harten sterker.'

We vatten de vier strategieën van het starten tegen troefcontracten nog even samen:

- 1 Verliezers van de leider aanvallen.
- 2 Troefstart om aftroevers te beperken.
- 3 Lange kleur om de leider troefarm te maken.
- 4 Singleton uit om zelf af te kunnen troeven.

Analyseer het biedverloop

'De start met een singleton wijst zichzelf', zegt Muller. 'Om de juiste keus te kunnen maken uit de andere mogelijkheden let je op het bieden. Analyseer het biedverloop zodat je een idee krijgt hoe de handen van de leider en de dummy er uitzien. Je kunt pas echt goed starten als je vermoedt wat de problemen van de leider in het afspel zullen zijn.'

♠ AB 7 5 4
♥ B 10 5
♦ 10 5 4
♣ 7 5

N
W O
Z

Een voorbeeld uit de WK-finale Nederland-Noorwegen, Chili 1993: zuid opende 1♣ ('Precisie': 16 punten of meer). Met 1SA beloofde noord 8-11 punten. Zuid vroeg met 2♣ naar noords distributie. Het 3♥-antwoord gaf een 2-2-4-5-verdeling aan. Zuid bood daarop 5♣.'

'Ik moest uit. De leider was tevreden met

de manche en zag 3SA kennelijk niet zitten. Hij moest dus een leuke kleur hebben en aan mijn kaart te zien was dat schoppen. Ik kwam dus uit met ♠A en mijn partner Wubbo de Boer signaleerde aan. Dit was het hele spel:

W/Allen	♠ V2		
	♥ V9		
	♦ VB73		
	♣ VB963		
♠ A B 7 5 4	N	♠ H 10 8 3	
♥ B 10 5	W O	♥ 8 7 4 3	
♦ 10 5 4	Z	♦ H 9 2	
♣ 7 5		♣ 4 2	
	♠ 9 6		
	♥ A H 6 2		
	♦ A 8 6		
	♣ A H 10 8		

De tweede slag was voor ♠H en daarna hadden we nog recht op een ruitenslag. Na elke andere start kan de leider de troeven trekken en op de derde harten een schoppen wegwerpen. Het biedverloop zette me op het spoor van de dodelijke start.

Inspiratie

Uit een biedverloop als 1SA-pas-3SA valt niet veel informatie te halen.

‘Het is algemeen bekend’, zegt Muller, ‘dat je dan bij voorkeur een hoge kleur moet uitkomen: de dummy heeft immers geen Stayman toegepast. Maar inderdaad, in zo’n geval is starten eerder een kwestie van inspiratie dan van een analyse. Ook na een lang biedverloop, waar je met een analyse een heel eind uit de voeten komt, kan inspiratie een rol spelen. Tijdens de ING-finale zat ik west (N/NZ) en had ik deze hand:

♠ 8 5 2	N
♥ H 10 6	W O
♦ B 9 2	Z
♣ H 8 6 5	

West	Noord	Oost	Zuid
-	1♠	pas	2♦
pas	2♠	pas	3♣
pas	3♦	pas	4♣
pas	4♠	pas	4SA
pas	5♦	pas	6♦
pas	pas	pas	

‘In de dummy komt zo te horen een minimale opening met een zeskaart of sterke vijfkaart schoppen en een driekaart ruiten. De leider heeft een 5-5 of 5-4 laag en is kort in schoppen – hij heeft de kleur nooit gesteund, ook niet in tweede of derde instantie. Hij heeft vermoedelijk een 1-2-5-5, 1-3-5-4 of 0-3-5-5 verdeling.’

‘Door het 4♠-bod ontkende noord een hartencontrole. De leider bood slem en heeft die controle dus wel. Omdat ik ♥H heb, moet hij in het bezit zijn van ♥A. Hij is op eigen initiatief naar slem gegaan en heeft op zijn minst een punt of achttien. Naast ♦AHV, ♥A en ♣A zal hij nog wat hebben, vermoedelijk iets in klaveren.’

‘Het is verleidelijk met harten te starten, de ongeboden kleur. Dat gebeurde aan de tweede tafel in de ING-finale, waar dit slem geboden werd. Hartenstart is goed als partner ♥V heeft en bovendien een schoppenstop. Heeft hij geen schoppenstop, dan pakt de leider ♥A, trekt troef en gooit op de schoppenkleur van de dummy zijn hartenverliezers weg. Door de analyse van het bieden wist ik dat partner te weinig had om zowel ♥V als een schoppenstop te kunnen bezitten. Hartenstart valt daarom af. Voor een klaverenstart geldt dezelfde redenering: partner kan niet ♣V en een schoppenstop hebben. Het ging dus tussen schoppen en troef.’

‘Het idee met schoppen te starten trok me aan. Als er op tafel een dichte schoppenkleur komt en de leider heeft een singleton, dan verbreekt een schoppenuitkomst zijn verbinding met de dummy. Maar als de leider een renonce heeft, kan een schoppenstart voor hem juist erg van voordeel zijn. Komt er op tafel ♠AHB1032, dan legt hij ♠B of ♠10 en troeft de ♠V van partner weg. De vrije schoppens bereikt hij na het troeftrekken via ♥V of ♣V.’

‘Al met al durfde ik een schoppenstart niet aan en startte ik voorzichtig mijn laagste troef. De leider had het slem nu kunnen maken door de uitkomst in de hand te pakken en een kleine klaveren naar ♣B te spelen. Ik zou dan machteloos geweest zijn:

N/NZ	♠ A H B 8 4		
	♥ V 8 5		
	♦ 8 7 5		
	♣ B 8		
♠ 8 5 2	N	♠ V 10 7 6	
♥ H 10 6	W O	♥ B 8 5 4	
♦ B 9 2	Z	♦ 4 3	
♣ H 8 6 5		♣ 10 7 3	
	♠ 4		
	♥ A 9 2		
	♦ A H V 10 6		
	♣ A V 4 3		

Neem ik ♣H en speel ik troef, dan incasseert de leider in dummy ♣B, speelt ♠A, gooit op ♠H een harten af, steekt over naar ♥A en doet op ♣AV de overgebleven twee hartens van de dummy weg. Hij troeft zijn laatste harten op tafel en houdt alleen troeven over. Als ik niet neem met ♣H, pakt hij de slag met de ♣B, speelt ♣A en troeft een klaveren, speelt ♠A, gooit op ♠H zijn vierde klaveren af, trekt troef en verliest alleen ♥H. Gelukkig speelde hij niet zo. Hij nam de start met ♦8, sneed in klaveren en moest naast ♣H nog een hartenslag afgeven: één down.’

Schoppenstart had tot hetzelfde resultaat geleid. Bij harten- of klaverenstart was het slem gemaakt.

Starten met de heer

Tegen sans-atoutcontracten starten De Boer-Muller volgens ‘kleintje belooft plaatje’. Tegen troef komen ze uit met de eerste, derde of vijfde van boven. Waarom dat laatste?

‘Als je tijdens het tegenspel het aantal kaarten aangeeft, dat je in een kleur hebt, kan je partner uitrekenen hoeveel kaarten de leider in die kleur heeft. Partner kan dan zonnig switchen als de verliezers van de leider in die kleur op zijn. De starter maakt daarom een begin met het aangeven van zijn lengte in de uitgekomen kleur: hoog-laag is even, laag-hoog oneven.’

‘Van series komen we de hoogste uit’, zegt Muller, ‘maar de uitkomst van een heer is speciaal. Die kan van heer-vrouw maar ook van aas-heer zijn. In een troefcontract moet partner op een heer zijn distributie aangeven, zodat we kunnen switchen als de verliezers van de leider in de gestarte kleur op zijn. Geeft partner een doubleton aan, dan kan hij een aftroever krijgen.’

‘In een sans-atoutcontract vraagt de start met een heer partner een plaatje bij te spelen, als hij er een heeft. Heb je in een kleur bijvoorbeeld AHB10x, dan start je tegen 3SA met de heer. Als partner de vrouw heeft, speelt hij haar bij en kun je de kleur afdraaien. Zonder vrouw geeft partner zijn distributie aan. Zo kan de starter uitrekenen of de vrouw van de leider onder aas-heer valt.’

‘Het gevolg hiervan is dat je tegen sans atout niet met de heer start van bijvoorbeeld HVx. Partner denkt anders dat je HV109 hebt en zal eventueel zijn boer bijspelen. Als we tegen sans atout van HVx starten, doen we dat dus met de vrouw. Deze afspraak heet *Strong king*: je hebt wat als je met de heer start.’ ♣

Volgende maand:
Tussenbieden na 1SA: ‘Sohlen’

Regels over uitkomsten

Met welke kleur je uit moet komen, is een kwestie van luisteren. Kleur bekend? De kaart waarmee je uitkomt, ligt vast in regels.

Tegen troef

- Eerste, derde of vijfde van boven
- Hoogste van een serie
- Op de uitkomst van een heer geeft partner altijd een distributiesignaal
- Op de uitkomst van een aas geeft partner een aan- of afsignaal.

Dus:			
AH	Vxx	HB10x	xx
AHx	109x	H109x	xxx
HVx	10xx	Hxx	xxxx
VBx	Bxx	Hxxx	xxxxx

Tegen sans atout

- Kleintje belooft plaatje
- Hoogste van een serie
- Deblokkeer onder de heer de vrouw of de boer, geef anders distributie (*Strong king*)
- Tien of negen belooft nul of twee hogere

Dus:			
AH	Vxx	HB10x	xx
AHx	109x	H109x	xxx
HVx	10xx	Hxx	xxxx
VBx	Bxx	Hxxx	xxxxx
AHB10x	AHBxx	HV10x	HV109